

БЪЛГАРСКИ ВЕСТИ BOLGÁR HÍREK 10 · 2018

ВЕСТНИК НА БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

WWW.BOLGAROK.HU

A MAGYARORSZÁGI BOLGÁROK KÉTNYELVŰ HAVILAPJA

100 години българско училище · 100 éves a bolgár iskola

Ден на българо-унгарското приятелство · A magyar-bolgár barátság napja

Цъфтежът на женските очи – спектакъл на Малко театро · A női szemek virágzása – a Malko Teatro rendezésében

УРОК ОТ МИНАЛОТО, ПРИМЕР В НАСТОЯЩЕТО, ОПТИМИЗЪМ ЗА БЪДЕЩЕТО

100 години българско училище в Будапеща, Унгария

АВТОР
Снежина Мечева,
Лондон, говорител
на АБУЧ

SZERZŐ
Sznepsina Mecseva,
London, a HTBISZ
szóvivője

На 28 и 29 септември Българското училище за роден език в Будапеща отпразнува своята 100-годишнина. Само споменаването на юбилейната цифра е гостатъчно, за да сторим поклон. Ще ме извините за паралела, но в определени гържави, (във Великобритания например), когато някой навърши сто години – получава лично поздравления от Кралицата. Независимо от заслугите. Ценят доживяването. А ако има и заслуга за обществото, празникът

е двоен. ♦ За Будапеща се отправихме трима членове на Управителния съвет на Асоциацията на българските училища в чужбина (АБУЧ). Това столетно училище е наш член и ние добре знаем какво е да сътвориш и съхраниш светилище за образование. ♦ Няма да се спирам на целия протокол от празненствата. Желанието ми е да споделя емоциите, вълненията, радостта и размислите за приятелите, за поборниците, за съмишлениците, за урока, който това училище и

този празник даде на всички ни. ♦ Празникът бе уважен от зам.-министъра на образованието – г-жа Таня Михайлова, много гости от България и от български училища във Великобритания, САЩ, Австрия, Франция, Кипър. ♦ Светла Къосева, директор на училището, откри Конференцията, която се провежда под патронажа на министъра на образованието, г-н Красимир Вълчев, в съорганизаторство с АБУЧ. Нежни и вълнуващи слова. И как иначе – 35 години тя работи в училището, от които 15 като директор. От последвалото слово на г-р Данчо Мусев „Българското училище в миналото и днес“ научаваме толкова значими неща. Д-р Мусев, председател на БРС, е възпитаник на училището. Днес и трите му деца се учат тук. Г-н Мусев е носител и преносител на добрини, морал, традиции, любов към България, към училището, връзка с втората родина – Унгария. Възхити ме емоцията на този млад мъж, принадлежността му към институцията Българско училище за роден език, завидях на пиетета, който изпитваше към миналото, съградило и него като личност. ♦

Звъни първо звънче за урока в душите ни. Ето как мечтаното се постига: Общност+Църква+Държава – в лицето и на дипломатите.

Познато ни е и в наши дни. Там, където единението го има – успехите са налице. И обратното... също. В случая с Будапеща – заслугата е не на една, а на две гържави. Усилията от унгарска страна са огромни, подкрепата явна – на всички нива. Възхитително. Ние се борим десетилетия да получим шанса за българска матура в чужбина, а те го имат. Учениците ни в Унгария полагат такава матура.

Един по един започват да „изскачат“ факти от историята, които буквално захласват. Училището работи дори по време на Втората световна война. По-късно, в най-тежките години след войната се намират радетели, които враждат живота си в делото да се образуват децата по български в другата родина.

Втори звънец от урока: на групи места по света сме стотици хиляди – а такива ли сме като тези в Унгария?

Но ако миналото на Българското училище за роден език впечатлява – това, което научихме за бъдещето наистина е за завидване. Мечтите са половин сбъгвания. А техните са големи: Да възстановят училището като редовно, целодневно. Да се изгради като специфично с профили, които да привличат всякакви ученици.

Ето го и третият звънец на урока в Будапеща: „Човек е толкова голям, колкото са мечтите му“.

След словото на г-р Мусев, поздрав от унгарска страна към участниците отправил г-н Ищван Краслан – директор на отдела за образование на националните малцинства в Министерството на човешките ресурси.

От името на Министерството на образованието и науката приветствие поднася заместник-министър Таня Михайлова.

Думата взема г-н Петър Михайлов, правнук на един от значимите бивши директори на училището – Михаил Фридманов. Чухме лекцията „Михаил Фридманов – една дългогодишна плодотворна учителска и читалищна дейност“. Фактите в нея го голяма степен бяха изненада дори за самата Светла Къосева. Този възрожденец поема училището в нелеките години 1950-1956, когато то е полузанемарено. Разширява го, увеличава учителския състав. През 1952 г. подготвя клас за редовно обучение по български. През 1954 г. учениците от 43 стават 158.

Организира летни целодневни двумесечни курсове по български, открива пансион за децата от провинцията с помощта на унгарската община и родителите (**две държави – една цел!**). Учредява фонд за средства, студентски самогееен колектив, хор, грамсъстав, танцова група. Издава: Речник по български език към БАН, много учебници, Автор е общо на 53 педагогически труда. И най-същественото: написал е „**Методическо упътване за преподаване на български език в българските училища в чужбина**“. Това трябва да се намери!

Четвърти звънец! Тези усилия и плам са ни познати... Да издирим тези трудове, ще ни помогнат в днешните усилия за създаването на адаптирани учебници и програми! ВЪЗРАЖДАНЕ, ВЪЗРАЖДАНИЕ... ДНЕС!

Притихнали сме от уважение. Учим се, сравняваме, мислим. С наведени глави се виждат само низините. Трябва да се гледа нагоре...и да се мисли нависоко.

Във втората част от Конференцията през този ден бяха показани и най-новите методи на

обучение чрез съвременните технически средства, представени бяха интерактивни игри, както и учебниците и помагалата, разработени в Унгария и тяхното интерактивно използване. Така трябва да се извършва съвременното обучение в чужбина. На Конференцията в Будапеща това стана още по-ясно: Новото, редом с традициите и Емоцията. За да сме и наследници, и продължители, и визионери. Нашите училища не са задължителни, а са по желание. И само любовта към учителя и уютът в училището могат да ги накарат да идват отново и отново в класните стаи.

Конференцията завърши с: Представяне на сборника на ДАВЧ „*Българите в чужбина: толкова близо, толкова далече*“. С участието на: г-жа **Снежана Йовева-Димитрова** – съставител, **проф. Николай Ненов** – рецензент.

Г-жа Йовева поздрави всички участници и връчи от името на ДАВЧ заслуженото отличие на Българското училище за роден език в Будапеща, Унгария – Почетния медал „Иван Вазов“.

Последва чудесното представяне на сборника „Толкова близо, толкова далече“ от неговия рецензент – проф. Николай Ненов. Ще запомня гумите

му: „Наследството не е нива, не е и къща. То е форма на избор. Остойносттаване на миналото“. За да сме вудими – зависи от нас.

Пореден звънец от урока в днешния ген. Вудими ли сме? Виждаме ли се? Виждат ли ни? А „нас“ – означава всички: деца, родители, учители, директори, настоятели, съмишленици, крепители, държавници, дипломати, духовни служители. С груги гуми – цяла България.

И ще ме извините, че няма да разкажа подробно за празничния концерт на следващия ден в Българския културен дом. 100 ученици от Будапеща за своя 100-годишен юбилей изпяха новия химн на училището, създаден по текст на Надежда Захариева и по музиката на Хайгашог Агасян. Светла Къосева благодари за всичко; за 35-те си години в служба на децата в това училище, за 15-те години като директор в него.

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА УРОКА ПО БЪЛГАРИЯ.

TANULSÁG A MÚLTBÓL, PÉLDA A JELENBEN, REMÉNY A JÖVŐ-RE NÉZVE

100 éves a budapesti bolgár iskola

A budapesti Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola szeptember 28-29-én ünnepelte fennállásának 100. évfordulóját. E jubileumi számnak már a pusztá említése is elég, hogy elismerően meghajoljunk. Ha szabad ezzel a párhuzammal élnem, egyes országokban (például Nagy-Britanniában), ha valaki megéri a századik születésnapját, a királynő személyes köszöntésben részesíti. Függetlenül az érdemeitől. Értékelik a túlélést. S ha az a közösség szolgálatában szerzett érdemekkel is párosul, az ünnep kettős. ♦ Hárman utaztunk Budapestre a Határon Túli Bolgár Iskolák Szövetsége (HTBISZ) vezetősége képviselőjében. A százéves iskola tagja szervezetünknek, s mi jól tudjuk, mivel jár az oktatás egy ilyen szentélyének kiépítése és fenntartása. ♦ Nem fogok teljes jegyzőkönyvet adni az ünnepi eseményekről. Inkább az érzéseket, az izgalmakat, az örömet szeretném megosztani és a gondolataimat a barátokról, a közösség élharcosairól, az együttgondolkodókról, a tanulásgról, melyben ez az iskola és ez az ünnep mindnyájunkat részesített. ♦ Az ünnepet Tanya Mihajlova oktatási miniszterhelyettes asszony, számos bulgáriai vendég és a nagy-britaniai, egyesült államokbeli, ausztriai, franciaországi és ciprusi bolgár iskola képviselői is megtisztelték jelenlétükkel. ♦ Kjoszeva Svetla, az iskola igazgatója nyitotta meg a konferenciát, amelyre Kraszimir

Valcsev oktatási miniszter úr védnöksége alatt, a HTBISZ társszervezésében került sor. Szeretetteljes és izgalmas szavakat mondott. Hogy is lehetett volna másképp – 35 éve dolgozik az iskolában, ebből 15 éve igazgatóként. A következő beszédből, melyet dr. Muszev Dancso tartott „A bolgár iskola egykor és ma” címmel, igen sok fontos dolgot tudtunk meg. Dr. Muszev Dancso, a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke az iskola neveltje. Ma mindhárom gyereke ott tanul. Muszev úr az odaadás, a morál, a hagyomány, a Bulgária és az iskola iránti szeretet és a második hazához, Magyarországhoz fűződő kapocs hordozója és átadója. Elragadtatással töltött el e fiatal férfinak a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola intézménye iránti elkötelezettsége, s megirigyeltem a tiszteletet, amit az iránt a múlt iránt mutat, amely az ő személyiségét is kiformálta. ♦

Megszólal az első leckére szólító csengő a lelkünkben. Így kell megvalósítani az álmainkat: Közösség + Egyház + Állam – a diplomaták képében.

Ez manapság is ismerős. Ahol egység van – a sikerek sem maradnak el. És az ellenkezője is igaz... Budapest esetében az érdem nem egy, hanem két államé. A magyar fél óriási erőfeszítéseket tett, az általa nyújtott támogatás minden szinten nyilvánvaló. Csodálatos – mi évtizedek óta küzdünk, hogy a határon túli bolgár iskolákban legyen lehetőség bolgár érettségire, náluk pedig már most van. Magyarországi diákjaink tehetnek ilyen érettségit.

Egymás után „ugranak” elő a történelmi tények, melyektől szó szerint eláll a lélegzetünk. Az iskola a második világháború idején is működött. Később, a háború utáni legnehezebb években is akadtak közösségi emberek, akik életüket annak szolgálatába állították, hogy a gyerekek a másik hazában bolgár oktatásban részesülhessenek.

A második csengetés: a világ más helyein száz-ezrével vagyunk jelen – de vajon olyanok vagyunk, mint ezek itt Magyarországon?

Ha a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola múltja lenyűgöző – mit mondhatnánk arról, amit a jövőjéről megtudtunk! Az álom már fél út a beteljesedés felé. Márpedig ők nagyot álmodnak: vissza akarják állítani a rendes, egésznapos tanítási rendű iskolát. Méghozzá specializált formában, olyan tagozatokkal, amelyek széles körben vonzzák a diákokat.

Íme, a budapesti lecke harmadik csengetése: „Az ember akkora, amekkorák az álmai”.

Dr. Muszev Dancso beszéde után a magyar fél részéről Kraszlán István úr, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelési Nemzetiségi Főosztályának nemzeti-ségi főtanácsadója köszöntötte a résztvevőket.

A bolgár Oktatási és Tudományos Minisztérium üdvözlését Tanya Mihajlova miniszterhelyettes tolmácsolta.

Utána Petar Mihajlov úr, az iskola egykori nagyhatalmú igazgatója, Mihail Fridmanov dédunokája vette át a szót, és meghallgathattuk a „Mihail Fridmanov – Egy gyümölcsöző tanári és népművelői életút” című előadást. Az ebből megismert tények jelentős részben még magát Kjoszeva Szvetlát is meglepték. A kultúra e fáradhatatlan harcosa az 1950 és 1956 közötti egyáltalán nem könnyű években vállalta az iskola vezetését, melyet rendkívül elhanyagolt állapotban vett át. Kibővítette azt, megnövelte a tanári kar létszámát. 1952-ben előkészítő osztályt szervezett bolgár tanítási nyelvű rendes oktatáshoz. 1954-re elérte, hogy a tanulók létszáma 43-ról 158-ra emelkedjen. Egésznapos tanítási rendű kéthónapos nyári bolgár nyelvtanfolyamokat szervezett, a vidéki diákok számára a magyar önkormányzat és a szülők segítségével **(két állam – egy cél!)** diákkotthont létesített. Alapítványt, öntevékeny diákkört, kórust, színjátszót és táncsoportot hozott létre. Részt vett a Bolgár Tudományos Akadémia bolgár szótárának elkészítésében és számos tankönyvet írt. A legfontosabb műve azonban a „**Módszertani útmutató a bolgár nyelv oktatásához határon túli bolgár iskolákban**”. Ezt mindenképpen meg kell találni!

A negyedik csengetés! Ezek az erőfeszítések és ez a tűz ismerősek számunkra... Ha felkutatjuk ezeket a munkákat, segítségünk lesznek mostani törekvéseinkben, hogy adaptált tankönyveket és programokat alkossunk! ÚJJÁSZÜLETÉS, ÚJJÁSZÜLETÉS... MA!

A tisztelettől szóhoz sem jutunk. Tanulunk, önszerveztünk, gondolkodunk. Lehajtott fejjel az ember

mindennek csak az alját látja. Felfelé kell tekintenünk...

és gondolatainkkal a magasba törünk.

A konferencia második felében a legújabb, modern technikai eszközöket igénybe vevő oktatási módszerek, interaktív játékok, valamint Magyarországon kidolgozott tankönyvek és segédeszközök és azok interaktív használata került ismertetésre. A budapesti konferencián még világosabbá vált számunkra, hogy az újításnak kéz a kézben kell járnia a hagyományokkal és az érzellemmel. Így lehetünk egyszerre örökösök, folytatók és látnokok. A mi iskoláink látogatása nem kötelező. Márpedig tanulóink csakis akkor hajlandók újra és újra eljönni az osztálytermeinkbe, ha szeretik a tanárukat és otthon érzik magukat az iskolában.

A konferencia a Határon Túli Bolgárok Hivatala (HTBH) által kiadott „Bolgárok külföldön: oly közel, mégis oly távol” című gyűjtemény bemutatójával ért véget, a kötet összeállítója, Szezsana Joveva-Dimitrova és lektora, Nikolaj Nenov professzor úr részvételével.

Joveva asszony köszöntötte a résztvevőket és a HTBH nevében átadta a jól megérdemelt Ivan Vazov Kítüntetést a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskolának.

Ezután következett az „Oly közel, mégis oly távol” című gyűjtemény csodálatos bemutatója, melyet annak recenzense Nikolaj Nenov professzor úr tartott. Emlékezetembe véstem a szavait: „*Az örökség nem föld, nem is ház. Az örökség a választás egy formája. A múlt megbecsülése... Mert tőlünk függ, hogy láthatók vagyunk-e.*”

Íme, a következő csengetés ezen a tanulságos napon. Vajon láthatók vagyunk? Szem előtt vagyunk? Látnak minket? „Minket” alatt mindenkit értek: gyerekeket, szülőket, tanárokat, igazgatókat, vezetőségi tagokat, elvbarátokat, támogatókat, államférfiakat, diplomatákat, lelkipásztorokat. Más szavakkal – egész Bulgáriát.

Remélem, megbocsátják nekem, ha nem mesélek részletesen a másnapi ünnepi koncertről a Bolgár Művelődési Házban. A 100 éves jubileum tiszteletére 100 budapesti diák énekelte el az iskola új himnuszát, melynek szövegét Nadezsda Zaharieva, zenéjét Hajgasod Agaszjan szerezte. Kjoszeva Szvetla köszönetet mondott mindenkinek – a 35 évért, amit a gyermekek szolgálatában töltött az iskolában, és a 15 igazgatói évért.

KÖSZÖNJÜK A LECKÉT, AMIT BOLGÁRSÁGBÓL KAPTUNK.

ВПЕЧАТЛЕНИЯ ОТ ЕДНА ГОЛЯМА СРЕЩА

Има срещи в живота, които никога не забравяме. Независимо дали са продължили няколко мига или часове. Пог тяхното въздействие започваме да се чувстваме свързани с хора, без които не можем да си представим живота си и дори и да не се срещаме често с тях, можем да продължим прекъснатите разговори оттам, където са спрели. На 29 септември, на срещата на бившите възпитаници на 100-годишното българско училище, бях свидетел на множество подобни мигове.

Беше събота 11 часа. Мислех си, че още никога няма да е пристигнал в сградата на улица "Байза". Много грешах. Край изложените в залата рисунки и фотографии оживено разговаряха групички от хора. Някои разпознаваха на някоя снимка собственото си аз отпреди 30 години, а в очите на груги бликваша сълзи при вида на снимки от откриване на учебната година, изглеждало навремето съвсем незначително.

На първия етаж бяха изложени немалко фотоалбуми. Тук-там край някоя от сбърките избухваше смях, край груги се заформяха разгорещени дискусии за това кой как си спомня един или груг елемент от пъзела на миналото. И все пак цялото се съграждаше именно от тези малки парченца история.

В един от ълите седеше възрастна гама. Личеше си, че ѝ е трудно да се гвижи. И все пак беше счела за важно да присъства тук и да възкреси гните, които някога са определяли живота ѝ. Това беше учителката Надежда Станева. Към средата на 80-те години на миналия век е преподавала е физика тук. Когато отидох при нея, тя се бореше със сълзите си и можа да промълви само: „Преподаването беше моят живот. Децата бяха много добри. Много добре се учеха и много ми липсват... дори и сега.“ – Думите ѝ ме затрогнаха и знам, че дълго ще останат в съзнанието ми.

В следващия момент една въдоушена групичка се отправя към първия етаж. Това бяха някогашните ученици,

живели в общезнатието - искаха да видят едновременно спални. Еднствена пречка за това беше, че на третия етаж тъкмо по това време се провеждаха заниманията на Института Milestone. Но това не ги притесни нито за миг. Изместиха Института Milestone оттам, както си му е редът. И добре постъпиха! Полагаше им се точно това, точно на това място! Мъжете от раз се превърнаха в момчета, а жените – в момичета. Момчетата, търкаляйки се по пода, показваха къде са били леглата им навремето, а момичетата разказваха как са "разговаряли" с момчетата, почуквайки по радиаторите. Докато ги слушах, разбрах, че те са били нещо повече от съквартиранти. Знаеха всичко едн за груг. Като се започне от най-съкровениите им стракове, та чак до най-големите им блянове. Заедно са преживели откриването от гома, болезненото чувство на носталгията, искрите на първата любов, крвичните спурки от израстването.

Те бяха едн семейство... и сега са такава. А аз съм им благогарна, че като тежн хроникьор имах възможността да увековеча тяхната голяма среща и се нагявам, че и след 100 години някоя груг ще направи същото като мен и ще продължи да пише историята на училището и неговото голямо семейство.

ВИОЛЕТ ДОЦИ

ЕГЯ НАГЯ ТАЛЪЛКОЗЪС МАРГОЪРА

Vannak találkozások az életben, amiket soha nem felejtünk el. Tartsanak mindössze pár pillanatig vagy akár hosszú órákig. Hatásukra olyan emberekhez kezdünk el kötődni, akik nélkül el se tudjuk képzelni az életünket, és még ha nem is találkozunk velük gyakran, ugyanonnan folytatjuk a beszélgetést, mint ahol abbahagytuk. Szeptember 29-én sok ilyen pillanatnak voltam a szemtanúja a 100 éves bolgár iskola öreg-diák találkozásán.

Szombat reggel 11 óra volt. Azt hittem még senki nem lesz a Bajza utcai épületben... nagyot tévedtem. Az aulában kiállított

rajzok, fotók körül élénk társaságok sztoriztak. Volt, aki önmaga 30 évvel ezelőtti énjét látta visszaköszönni egy-egy képen, másnak egy akkor jelentéktelennek tűnő évnvítő csalт könnyeket a szemébe.

Az első emeleten megannyi fotóalbumot helyeztek ki. A gyűjtemények körül néhol hangos nevetések, másutt élénk viták alakultak ki arról, ki hogy emlékszik vissza a múlt egy-egy darabkájára. Mégis a nagy egész, ezekből a kis történetfoszlányokból állт össze.

Az egyik sarokban egy idős hölgy ült. Látszott, hogy nagyon nehezen mozog. Mégis fontosnak érezte, hogy itt legyen és felelevenítse azokat a napokat, amelyek anno meghatározták az életét. Ő Nadezsda Sztaneva tanárnő. A '80-as évek közepén tanított fizikát az iskolában. Amikor odaléptem hozzá épp a könnyeivel küzdött és csak annyit mondott: „*Az életem volt a tanítás. Nagyon jó gyerekeim voltak. Nagyon szépen tanultak és nagyon hiányoznak... még most is.*” – Meghatottak a szavai és tudtam, hogy még hosszú évekig el fognak kísérni.

A következő pillanatban egy lelkes csapat indult az emelet felé. Az egykori kollégisták voltak azok, meg akarták nézni a régi hálótermeiket. A bökkenő csak azt volt, hogy a 3. emeleten épp a Milestone Intézet tartott foglalkozásokat. De ez egy pillanatig sem zavarta őket. Kiforgatták a Milestone Intézetet a sarkaiból úgy, ahogy kell. És nagyon jól tették! Nekik ez akkor és ott kijárt! A férfiak hirtelen fiúkká változtak, a nők, asszonyok pedig kislányokká. A fiúk a padlón fetrengve mutatták meg egykori fekhelyüket, a lányok pedig arról meséltek, hogy üzengettek nekik a fiúk a radiátorokon kopogva. Ahogy hallgattam őket, rá kellett jönnöm, hogy ők sokkal többek voltak holmi kollégiumi szobatársaknál. Mindent tudtak egymásról. A legrejtettebb félelmektől kezdve a legnagyobb álmokig. Együtt élték meg a szülőktől való elszakadást, a honvágy kínzó érzését, az első szerelem szikráját és a felnőtté válás kritikus állomását.

Ők egy család voltak... és még most is azok. Én pedig hálás vagyok, hogy krónikásként megörökíthettem az ő nagy találkozásukat és remélem, hogy 100 év múlva más is megteszi ezt majd helyettem és tovább írja az iskola és nagy családjának történetét.

ДЕНЯТ НА БЪЛГАРО-УНГАРСКОТО ПРИЯТЕЛСТВО СЕ ПРОВЕДЕ ЗА ТРЕТИ ПЪТ

На 19 октомври по повод Деня на българо-унгарското приятелство беше осветена българска чешма в Сигетсентмиклош, унгарско селище с многобройна българска общност.

По инициатива на Симеон Варга, български застъпник в унгарския парламент, през 2016 г. българският и унгарският парламент обявиха 19 октомври, ден на св. Иван Рилски Чудотворец, за ден на приятелството между двата народа.

Тържествата започнаха на 18 октомври. В сепалицета на Българското републиканско самоуправление на ул. Байза №44 от 16 часа се състоя премиерата на книгата „Колелото на съдбата“ на Васил Мутафов, издание на Института за изследване на българите в Унгария. Изданието е част от международния проект „Пътят на българските градинари“. На същия ден от 18 часа в Галерия Б44 бе открита изложбата „Българо-унгарско приятелство“, организирана от Българския културен форум и от Българския

културен, документационен и информационен център.

На 19 октомври, по случай Деня на българо-унгарското приятелство, българската общност в Унгария откри чешма в Сигетсентмиклош. Този паметник, чиято цел е да увековечи паметта за българските градинари, е осъществен със съдействието на кметството на Сигетсентмиклош, Българското самоуправление в Сигетсентмиклош и Българското републиканско самоуправление. На откриването на чешмата слова произнесоха Йожеф Сабо, кмет на Сигетсентмиклош, Илияна Йотова, вицепрезидент на Република България, Валери Симеонов, заместник министър-председател на България, Миклош Шолтес, държавен секретар в кабинета на министър-председателя за връзки с църквите и националността, както и г-р Данчо Мусев, председател на Българското републиканско самоуправление.

Вицепрезидентът на Република България г-жа Илияна Йотова благодари на управата на града за това, което правят за българите тука. Тя добави, че в българските традиции и обичаи водата заема особено място. Тя е ценност, извор на живота и символ на вечността. В съзнанието на българина градежът на чешма е дейност, свързана с вярата, с изпълнения дълг, с оставянето на достойно наследство.

Чешмата, дело на българския скулптор от Унгария Огнян Кожухаров, бе осветена от архимандрит Атанасий и протоерей Танчо Янчев. Тържеството завърши с програма на танцов състав „Росица“.

По-късно по повод Деня на българо-унгарското приятелство Оркестърът за народна музика на Българското национално радио изнесе концерт в Националната концертна зала „Бела Барток“. Оркестърът е създаден през 1952 г. с цел да бъдат направени записи за фонда на радиото, а днес с името му се свързват повече от 15 хиляди записа. Оркестърът грижливо съхранява чистотата на автентичния глас на българския фолклор.

На галаконцерта речи произнесоха вицепрезидентът на Република България Илияна Йотова, вицепремиерът Валери Симеонов и Рихард Турчи, ръководител на Главен отдел в Държавния секретариат, отговарящ за църковните и малцинствените връзки в Министерския съвет.

По повод Деня на българо-унгарското приятелство пред паметната плоча в базиликата в Естергом на 20 октомври по обед бяха поднесени цветя. След което гостите бяха поканени на коктейл в центъра „Свети Агалберт“ в Естергом.

На следващия ден, 21 октомври, тържествата продължиха с празнична света литургия в българския храм „Св.св. Кирил и Методий“ в Буганеца, отслужена от архимандрит Атанасий, протосингел на Западно и Средно-европейска митрополия и предстоятел на храма, песнопенията на която бяха изпълнени от хор „Боили“ от гр. Костенец. Отново бе отправена молитва единството на двата народа да пребъдва во веки и те заедно да вървят ръка за ръка в обединена Европа.

С високото ниво на тържествата и откриването на българската чешма, българската общност в Унгария отново демонстрира своята творческа сила и даде пример за единство, укрепил още повече историческите и културни връзки между унгарския и българския народ.

Главен спомоществвател на тазгодишния Ден на българо-унгарското приятелство бе кабинетът на министър-председателя.

3. АЛКАЛОММАЛ РЕНДЕЗТЭК МЕГ А МАГЯР-БОЛГАР БАРАТСАГ НАПИЯТ

A magyar és a bolgár parlament – Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószóló kezdeményezésére – 2016-ban nyilvánította október 19-ét, Rilai Szent János, Bulgária védőszentjének ünnepét a két állam barátsága napjának.

A magyar-bolgár barátság napja központi ünnepeire idén Magyarországon került sor. Az idei gazdag ünnepsorozat megszervezését a Bolgár Országos Önkormányzat vállalta.

Az ünnepsorozat október 18-án kezdődött el. A Bolgár Országos Önkormányzat székházában, a Bajza utca 44. szám alatti épületben délután 16.00 órakor került sor a Bolgár Kutatóintézet kiadásában megjelent „Vaszil Mutafov: A sors kereké” c. kiadványának bemutatójára. A kiadvány a „Bolgárkertészek útvonala” nemzetközi projekt része.

Ezt követően 18.00 órakor nyílt meg a B44 Galériában a Bolgár-Magyar Barátság Közös Kiállítása a Bolgár Kulturális Fórum és a Bolgár Kulturális, Dokumentációs és Információs Központ közös szervezésében.

Október 19-én a magyar-bolgár barátság napja alkalmából a magyarországi bolgár közösség ivókutát avatott Szigetszentmiklóson. A bolgár kertészeknek is emléket állító ivókut Szigetszentmiklósi Önkormányzat, a Szigetszentmiklói Bolgár Önkormányzat és a Bolgár Országos

Önkormányzat támogatásával valósult meg.

Az ivókút avatásán beszédet mondott Szabó József, Szigetszentmiklós polgármestere, Ilijana Jotova, Bulgária alelnöke, Valeri Szimeonov, bolgár miniszterelnök-helyettes, Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára, valamint dr. Muszev Dancso, a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke. Ilijana Jotova bolgár alelnök megköszönte a Magyar Kormánynak és a település önkormányzatának, mindazt, amit az itt élő bolgárokért tesznek. Hozzátette, a bolgár szokásokban és szertartásokban különleges helyet foglal el a víz. Drága kincs, az élet forrása, az örökkévalóság szimbóluma. A bolgár ember tudatában egy ivókút építése egyet jelent a hitbéli tevékenységgel, a teljesített kötelességgel, a méltó örökség hátrahagyásával.

Az ivókút Kozsuharov Ognjan, magyar-

országi bolgár szobrászművész alkotása, amit Atanaszij archimandrita és Tancso Jancsev protoierej szentelt fel. Az ünnepséget a Roszica gyermektáncgyűttes műsora zárta.

Az est folyamán a magyar-bolgár barátság napja alkalmából a Bolgár Nemzeti Rádió Népi Zenekara adott egész estés koncertet a Művészetek Palotája Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében. Az együtttest 1952-ben alapították abból a célból, hogy hangfelvételeket készítsen a rádió zenetára számára, napjainkra pedig több mint tizenötezer felvétel fűződik a nevéhez, és gondosan őrzi a bolgár folklór autentikus hangjának tisztaságát.

A gálakoncerten beszédet mondott Iliana Jotova, a Bolgár Köztársaság alelnöke, Valeri Szimeonov bolgár miniszterelnök-helyettes és Tircsi Richárd, a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárságának fősztályvezetője.

A magyar-bolgár barátság napja alkalmából az esztergomi bazilikában állított emléktáblánál 2018. október 20-án délben került sor el a megemlékezés virágainak elhelyezésére, amit állófogadás követett az esztergomi Szent Adalbert Központban.

A magas színvonalon megszervezett idei rendezvénysorozattal és a bolgár ivókút felállításával a magyarországi bolgár közösség ismét maradandót alkotott, példát mutatott összefogásból, tovább erősítette a bolgár és a magyar nép közötti történelmi és kulturális kapcsolatokat.

Az idei magyar-bolgár barátság nap megszervezésének fő támogatója a Miniszterelnökség volt.

ОГНЯН КОЖУХАРОВ Е НОСИТЕЛ НА НАГРАДАТА PRO CULTURA MINORITATUM HUNGARIAE

На празничен концерт на националностите в Будапеща бяха връчени тазгодишните награди Pro Cultura Minoritatum Hungariae, професионално признание за дейността, извършвана от живеещите в Унгария националности в областта на културата.

Миклош Шолмес, гържавен секретар, отговарящ за църковните и малцинствените връзки в Министерския съвет, спогледа в речта си преди връчването на наградите: „В Унгария гледаме на националностите като на съкровище. Съкровище, което обогатява цялата нация, цялата страна, целия Карпатски басейн.“

PRO CULTURA MINORITATUM HUNGARIAE DÍJAT KAPOTT KOZSUHAROV OGNJAN

Áadták az idej Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjakat, a magyarországi nemzetiségek kultúrájáért folytatott tevékenységek szakmai elismerését Budapesten, a Nemzetiségi Gála keretében.

Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára a díjátadást megelőző beszédében úgy fogalmazott: „itt Magyarországon a nemzetiségekre kincsként tekintünk. Olyan kincsként, amely gazdagítja az egész nemzetet, az egész országot, az egész Kárpát-medencét“.

Kozsuharov Ognjan a hazai bolgárok identitástudatának erősítése, valamint képzőművészeti alkotásai révén a bolgár és a magyar kultúra gyümölcsöző kapcsolatát elősegítő munkája elismeréseként kapta a Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjat.

Kozsuharov Ognjan 1952. május 14-én született Szófiában. 1979-ben fejezte be a Magyar Képzőművészeti Főiskolát szobrász szakon, majd 1982-ben végezte el a Magyar Iparművészeti Főiskola posztgraduális képzését ötvös szakon. 1983 – 86 között a Magyar Képzőművészeti

Zaradi художественото си творчество и усилията за съхраняване на идентичността на българите в Унгария Огнян Кожухаров бе отличен с наградата Pro Cultura Minoritatum Hungariae, признание за работата му, с която допринася за плодотворните връзки между българската и унгарската култура.

Огнян Кожухаров е роден в София на 14 май 1952 година. През 1979 г. завършва специалност „скулптура“ в Унгарската художествена академия, а през 1982 г. следдипломна квалификация по специалността „металопластика“ в Унгарската академия за приложни изкуства. В периода 1983–1986 г. е преподавател в специалността „скулптура“ в Унгарската художествена академия, където ръководи и бронзолейното ателие.

Темите, които черпи от исторически събития, от религиозния и обществен живот, в немалка степен допринасят за опознаването на българското общество и култура, за укрепването на неговото самосъзнание.

През 1996 г. той прави паметника на Христо Ботев, издигнат в двора на Българския културен дом, а през 2004 г. по случай 100-годишния юбилей от създаването на Дружеството на българите в Унгария изготвя и паметника на българския градинар в квартал Зугло. Негова творба е и релефът на Свети Иван Рилски Чудотворец в Базиликата в Естергом, открит на 19 октомври 2016 г. по повод Деня на българо-унгарското приятелство.

Főiskola tanára volt szobrász szakon, valamint a főiskola bronzöntő műhelyét vezette.

A történelmi eseményekből, a vallási és társadalmi életből merítő témái jelentős mértékben hozzájárultak a bolgár társadalom és kultúra megismeréséhez, identitásuk megerősítéséhez.

1996-ban ő készítette el a Bolgár Művelődési Ház udvarán álló Hriszto Botev szobrot, 2004-ben pedig a Magyarországi Bolgárok Egyesülete megalakulásának 100. évfordulójára a zuglói Bolgárkertész- emlékművet. Az ő alkotása az esztergomi bazilikában található Csodatéví Rilai Szent János dombormű, amelyet 2016. október 19-én a magyar-bolgár barátság napja alkalmából avattak fel.

ДЕН НА ДОМАТА В БОТАНИЧЕСКАТА ГРАДИНА НА УНИВЕРСИТЕТА „ЛОРАНД ЙОТВЪОШ“

В Деня на българския гомат, който се провежда за трети път в Будапеща, най-добър се оказа сортът Super Sweet. Посетителите имаха възможност да опитат 16 сорта гомати, всеки от които селектирани от български и унгарски градинари.

На 3 септември Българското републиканско самоуправление съвместно с Посолството на Република България в Унгария и с Ботаническата градина организира за трети път Ден на гомата. Дългосрочна цел на програмата е с български сортове, които се отглеждат и в Унгария, да се създаде биоградинарство без използване на химикали.

Председателят на Българското републиканско самоуправление Данчо Мусев каза: „През доматите ще се

опитаме да върнем градинарската култура в унгарското общество. Бихме желали тя да стигне до колкото може повече семейства и домашни стопанства, колкото може повече хора да отглеждат български сортове, защото богатството от вкусове на българските зеленчуци действително е ненадминато.“

Според българския застъпник в Парламента Симеон Варга фактът, че унгарци и българи от години развиват сортовете гомати в тясно сътрудничество, ще допринесе за затвърждаването и занаят на връзките между двете страни.

Всички имаха възможност да опитат 16-те сорта гомати в Деня на гомата. След като гегустиращите оценяха вида, цвета, вкуса и размера на гоматите,

в крайна сметка най-много точки събра сортът Super Sweet и с това се превърна в победител на тазгодишния Ден на гомата.

PARADICSOMNAPOT TARTOTTAK AZ ELTE FÜVÉSZKERTJÉBEN.

A Super Sweet bizonyult a legjobbnak a Bolgár Paradicsom Napján, amelyet harmadik alkalommal rendeztek meg Budapesten. A látogatók 16 paradicsomfajtát kóstolhattak meg, mindegyiket közösen nemesítették bolgár és magyar kertészek.

Szeptember 3-án harmadik alkalommal rendezte meg a Bolgár Országos Önkormányzat, Bulgária Magyarországi Nagykövetségével és a Fűvészkerttel együttműködve a Paradicsomnapot. A program hosszú távú célja egy vegyszermentes biokertészet létrehozása az itthon is megtalálható bolgár fajtákkal.

Dr. Muszev Dancso, a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke azt mondta: „A paradicsom révén próbáljuk a kertész kultúrát visszacsempészni a magyar társadalomba.

Szeretnénk minél több családhoz, háztáji kertészekhez eljutni, hogy minél többen termeljenek bolgár fajtákat, mert valóban utánozhatatlan a bolgár zöldségek ízvilága.“

Varga Szimeon bolgár nemzetiségű szószóló szerint az, hogy évek óta magyar-bolgár együttműködésben fejlesztik a paradicsomfajtákat, tovább erősítheti a kapcsolatokat Bulgária és Magyarország között.

A bemutatott 16 paradicsomfajtát bárki megkóstolhatta, a Paradicsom Napján. A kóstolók alakra, színre, ízre és méretre adott pontjaiból végül összesítve a Super Sweet elnevezésű fajta kapta a legtöbbet, így ez lett az idei Paradicsom Napja győztese.

KÖZMEGHALLGATÁSOK

Zuglói Bolgár Önkormányzat

november 25-én 12.00 órákor
Zuglói Nemzetiségek Háza
1146 Budapest, Thököly út 73.

Terézvárosi Bolgár Önkormányzat

december 3-án 18.00 órákor
Bolgár Iskola
1062 Budapest, Bajza u. 44., II em.

Kőbányai Bolgár Önkormányzat

december 8-án, 13 óra
Kőrösi Csoma Sándor
Kőbányai Kulturális Központ
1105 Budapest, Szent László tér 7-14

II. kerületi Bolgár Önkormányzat

2018. december 10-én 17.00 óra
Bolgár Országos Önkormányzat
1062 Budapest, Bajza utca 44.

Ferencvárosi Bolgár Önkormányzat

2018. december 12-én 12.00 óra
Bolgár Művelődési Ház
1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.

Fővárosi Bolgár Önkormányzat

2018. december 12-én 13.00 óra
Bolgár Művelődési Ház
1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.

XV. kerületi Bolgár Önkormányzat

december 15-én, 18 óra
Kozák téri Közösségi Ház
1154 Budapest, Gábor Áron u. 58c

ЦЪФТЕЖЪТ НА ЖЕНСКИТЕ ОЧИ

„Когато очите на жената цъфнат, не е на добро... / А те може никога да не цъфнат. / Но цъфнат ли женските очи – няма пещера, / която да ги скрие, всички разбират.“

Радостина Ангелова, „Виенски апартамент“

На 17 септември в културното средище на Терезварош „Йотвъш 10“, със съдействието на Българското самоуправление в Терезварош, се състоя премиерата на Малко театро „Цъфнали очи“ по романа на Радостина Ангелова „Виенски апартамент“.

Дебютният роман на българската пи-

сателка попада за пръв път в ползрението на Габриела Хаджикостова през 2013 г., когато по покана на сп. „Хемус“ Радостина Ангелова е включена във фестивала на дебютните романисти по време на Международния панаир на книгата в Будапеща. Това участие е останало незабравимо и за Радостина, както и представянето ѝ в театралната зала на Малко театро на ул. „Байза“. Към романа прояви интерес и издателство „Напкунт“, което през 2017 г. го издаде на унгарски език. Впрочем от десетимата автори, представени на Панаира на книгата в Будапеща от 2007 до 2016 г. четирима вече имат издадени книги, а някои и две: Теодора Димова, Иванка Могилска, Милен Русков и Радостина Ангелова.

Както споделя Габи Хаджикостова, текстовете на Радостина са я докоснали още тогава и тя решава да направи по тях спектакъл. Характерно за Малко театро, това „не е пиеса написа-

на въз основа на романа. Това е спектакъл, който съчетава слово, модерен танцов театър, музика, движение, анимация и изобразително изкуство. Но от всичко това се ражда едно цяло. Основата е не сюжетната линия, която е гръбнакът на романа, а необикновените, поетични, магични текстове, тези лирически отклонения, които Радостина Ангелова е вплела в него“ – споделят режисьорите на спектакъла Габриела Хаджикостова и Ищван Нагу.

Спектакълът е осъществен със съдействието на ДКТ Сливен и актрисите Мария Джойкева, Никол Николова, Никол Султанова и Цветелина Николова.

В понеделник вечерта залата се изпълни докрай с очакването на феновете на Малко театро. Светлините угаснаха и прозвуча цигулката на Атила Шимон, затворена в клетка. На сцената заузлизах актрисите

в бели костюми и червени чорапи, разигравайки всеки фрагмент с много пластика и изразителност, за да подсилят и визуализират поетичното слово на Радостина Ангелова. Тези зарегени с напрежение и драматизъм моменти бяха прекъсвани на четири пъти от личните изповеди на актрисите, които се вплетоха в текста на романа, допълвайки го с нови измерения. Интересно режисьорско решение, изпълнено творчески и превъзходно от младите актриси, които сами са подготвили своите текстове. Много женски спектакъл, много професионален до най-гребните детайли, свързани със сценографията, костюмите, музиката.

Краят на представлението бе означен не само от бурни аплодисменти, а премина в нескващ разговор с нежелаящата да се разделя с творците публика.

На добър час на новия спектакъл на Малко театро, на който предстоят две премиери в България. На 15 ноември в Сливен и на 19 ноември в Нов театър Национален дворец на културата в София, където спектакълът ще се играе редовно. Пожелаваме един ден отново да се върне при нас.

СВЕТЛА КЪОСЕВА

A NŐI SZEMEK VIRÁGZÁSA

Amikor egy nő szeme kivirágzik, az semmi jót nem jelent... / De lehet, hogy soha nem virágzik ki. / Am ha a női szemek kivirágoznak, nincs olyan barlang, / amelyik elrejtse őket, mindenki meglátja.

Radosztina Angelova: Bécsi lakás

Szeptember 17-én a terézvárosi Eötvös 10 Közösségi és Kulturális Színtér színpadán a Terézvárosi Bolgár Önkormányzat szervezésében került sor a Malko Teatro „Virágzó szemek” c. bemutatójára, amely Radosztina Angelova Bécsi lakás c. műve alapján készült.

A bolgár író első regénye 2013-ban került először Hadzsikosztova Gabriella kezébe, amikor a Haemus folyóirat meghívására Radosztina Angelova bekerült a Budapesti Könyvvásár első regényes fesztiváljának programjába. Ez a szereplés számára is feledhetetlen volt, ahogy bemutatása is a Malko Teatro színháztermében, a Bajza utcában. A regény iránt a Napkút Kiadó is érdeklődött, majd 2017-ben kiadták magyar nyelven. Egyébként a 10 szerző közül, akiket Budapesten, 2007 és 2016 között mutattak be, már négynek van kiadott könyve magyar nyelven, valakinek kettő is: Teodora Dimova, Ivanka Mogilszka, Milen Ruszkov és Radosztina Angelova.

Ahogy Hadzsikosztova Gabi is meséli, Radosztina szövegei már akkor megragadták, és elhatározta, hogy előadást készít belőlük. Jellemző a Malko Teatrorra, hogy „ez nem egy darab, amit a regény alapján írtak. Ez egy előadás, amely egyesíti a szavakat, a modern táncszínházat, a zenét, mozdulatot, animációt és képzőművészetet. De mindez egységként születik újjá. Az alap nem történet, amely a regény gerince, hanem a különleges, költői, mágikus szövegek, ezek a lírai kerülık, amelyeket Radosztina Angelova beleszótt” – mesélik a rendezők, Hadzsikosztova Gabi és C. Nagy István.

Az előadás a Szliveni Állami Bábszínház segítségével és színészei: Marija Dzsojkeva, Nikol Nikolova, Nikol Szultanova és Cvetelina Nikolova közreműködésével valósult meg.

Hétfőn este a terem teljesen megtelt a Malko Teatro rajongóival. A fények kialudtak és felhangzott Simon Attila hegedűje, ketrecbe zárva. A színpadon megjelentek a fehér ruhát és piros harisnyát viselő színésznők, akik minden részletet plasztikusan, nagy kifejezőerővel adtak elő, megformálva és felerősítve Radosztina Angelova szavait. Ezeket a feszültséggel és drámával teli pillanatokat négyszer szakították meg a színésznők személyes vallomásai, amelyek beolvadtak a regény szövegébe, új dimenziókkal gazdagítva azt. Érdekes rendezői megoldás, amelyet remekül és alkotó módon hajtották végre a fiatal színésznők, akik maguk írták ezeket a szövegeket. Nagyon női előadás, és nagyon professzionális a legapróbb

részletekig, a színpadi megoldásoktól a jelmezen át a zenéig.

Sok sikert a Malko Teatro új előadásának, amelynek hamarosan két bemutatója lesz Bulgáriában: november 15-én Szlivenben és november 19-én a szófiai Nemzeti Kulturális Palota Új Színházában, ahol az előadást rendszeresen fogják játszani. Reméljük, hogy egy nap hozzánk is visszatér majd.

KJOSZEVA SZVETLA

КАМЕН ДОНЕВ – ЧОВЕКЪТ ТЕАТЪР И НЕГОВИТЕ ВЪЗГЛЕДИ

Госпог е бил много щедър към него, а той е още по-щедър към своята публика.

Никога до сега не съм виждала такава енергия, силно присъствие и себераздаване на сцената. И толкова можене! А съм гледала хиляди спектакли в стоици театри в десетки страни.

Магнетични творци като Камен са много голяма рядкост. И се раждат веднъж на сто години, че даже и повече.

Възприемам спектаклите му като бунт срещу посредствеността, пошлостта, простотията и кича, срещу духовните ни кухни – ями, срещу липсата на смисъл, които ни завладяват и срещу които много от нас се чувстваме безсилни. Възприемам ги и като поощрение да запазим всичко стойностно и красиво в живота си и да оцелим, че го имаме.

Камен за мен е институция. Актьор, режисьор, писател- драматург, продуцент, певец, танцьор. С пословична дисциплина, която изисква от себе си

и от целия си екип. С високи критерии, огромен професионализъм, нечута скромност и нормалност. Истински творец, който още много млад е разбрал, че само таланта в тази професия не е достатъчен. Че се изисква много, много труг и пак труг.

Че мисията на театъра и изкуството е да възпитава, да те докосва, да те накара да се замислиш.

Вече нямаме Радичков да осмее простотията, Стратиев, за да ни накара да се насмеем над българския ни модел, Радој Ралин, за да събере в две кратки безглаголни изречения парадокса, който представляваме в голяма част на живота си. Но можем да бъдем щастливи, че имаме Камен Донеv.

Забавлявайки ни, размивайки ни до пълна липса на въздух той по много фин и елегантен начин, издигайки ни над ниското ниво на кукуканалите и славата на Слави по родната телевизия, над грозотата и глупостта, която е завзела ефира, ни гържи огледало.

От невероятния му глас винаги ми премалява пог ребрата, винаги усещам как политам, когато ме кара да се смея, как ставам неизмеримо лека и въздушна, когато танцува, как ме хвърля в дълбокото и ме хваща за гърлото, когато ме накара да се замисля.

Това е невероятна гарба! Камен не публикува във фейсбук, не присъства на еснафски събития, не се разхожда в смокинг по червени килими, не членува в скъпи клубове, не се изживява като звезда, стои галеч от примагоничната, пластмасата и суетата на българския псевдоелит.

И затова съм му благодарна. Защото е истински! Много истински!

Всичко, което казва, го казва от сцената. В своите моносспектакли, в безбройните режисирани от него пиеси по софийските сцени. Формулира го в написаните от него 25 пиеси и сценарии за филми.

Камен ми помага да надживея ужаса си от завладяващото ни безразличие, ниски критерии, заливащата ни некадърност и невъзпитание, тоталната липса на елегантност в човешките отношения и в комуникацията ни един с друг. Помага ми, защото от сцената ни намига и ни кара да усетим, че не сме сами. И че все още има надежда.

Благодаря ми, че го има!

Чакаме те отново, Камене!

ГАБИ ХАДЖИКОСТОВА

KAMEN DONEV – A SZÍNHÁZI EMBER ÉS NÉZETEI

Az Isten nagyon kegyes volt hozzá, ő pedig még bőkezűbb a közönségéhez. Soha sem láttam még ilyen energiát, erős jelenlétet és önátadást a színpadon. És ekkora tudást sem. Pedig több ezer előadást néztem több száz színházban, rengeteg országban.

Az ilyen vonzerejű alkotók nagyon ritkák, 100 évenként egyszer, ha születnek vagy talán még ritkábban. Előadásait a felszínesség, a laposság, a bunkóság és a giccs elleni lázadásként fogom fel, a szellemi üresség ellen – az értelem hiánya, amely rabul ejt minket, és ami ellen tehetetlennek érezzük magunkat. Úgy is értelmezem előadásait, mint biztatást, hogy őrizzük meg az értékeket és a szépséget életünkben, és képesek legyünk értékelni, hogy élünk.

Kamen számomra intézmény. Színész, rendező, író, dramaturg, producer, énekes, táncos. Híres önfegyessel, amelyet saját magától és a csapattól is megkövetel, magásra tett mércével, hatalmas professzionalizmussal, hallatlan szerénységgel és normalitással. Igazi alkotó, aki már nagyon fiatalon megértette, hogy ebben a szakmában a tehetség önmagában nem elég. Hogy nagyon, nagyon sok munka kell, és további sok munka. Hogy a színház és a művészet küldetése, hogy neveljen, megérintsen, gondolkodni készteszen.

Már nincs köztünk Radicskov, hogy kinevesse a bunkóságot; Sztratiev, hogy rávegyen minket, hogy ne vessünk a bolgár modellen, vagy Radoj Ralin, hogy két, ige nélküli mondatban foglalja össze azt a paradoxont, ami életünk nagyobb részében vagyunk. De boldogok lehetünk, hogy van Kamen Donev.

Finom és elegáns módon szórakoztat, könnyesre nevetet minket, a kereskedelmi csatornák és sztárjaik alacsony szintje fölé emelve minket, a rondaság és butaság fölé, ami elfoglalta a médiát, tükröt tartva élénk.

Csodálatos hangjától mindig megremegek, mindig úgy érzem, hogy repülök, amikor megnevetet, hogyan leszek könnyű és légies, amikor táncol,

hogy taszít a mélybe és ragad torkon, amikor gondolkodásra készlet.

Ez hihetetlen adottság! Kamen nincs jelen a Facebookon, nem megy világi eseményekre, nem sétál szmokingban a vörös szőnyegen, nem tagja drága kluboknak, nincs sztártudata, távol áll a primadonnaságtól, a bolgár pszeudó elit műviségétől és hiúságától.

Ezért hálás vagyok neki! Mert valódi, nagyon is valódi!

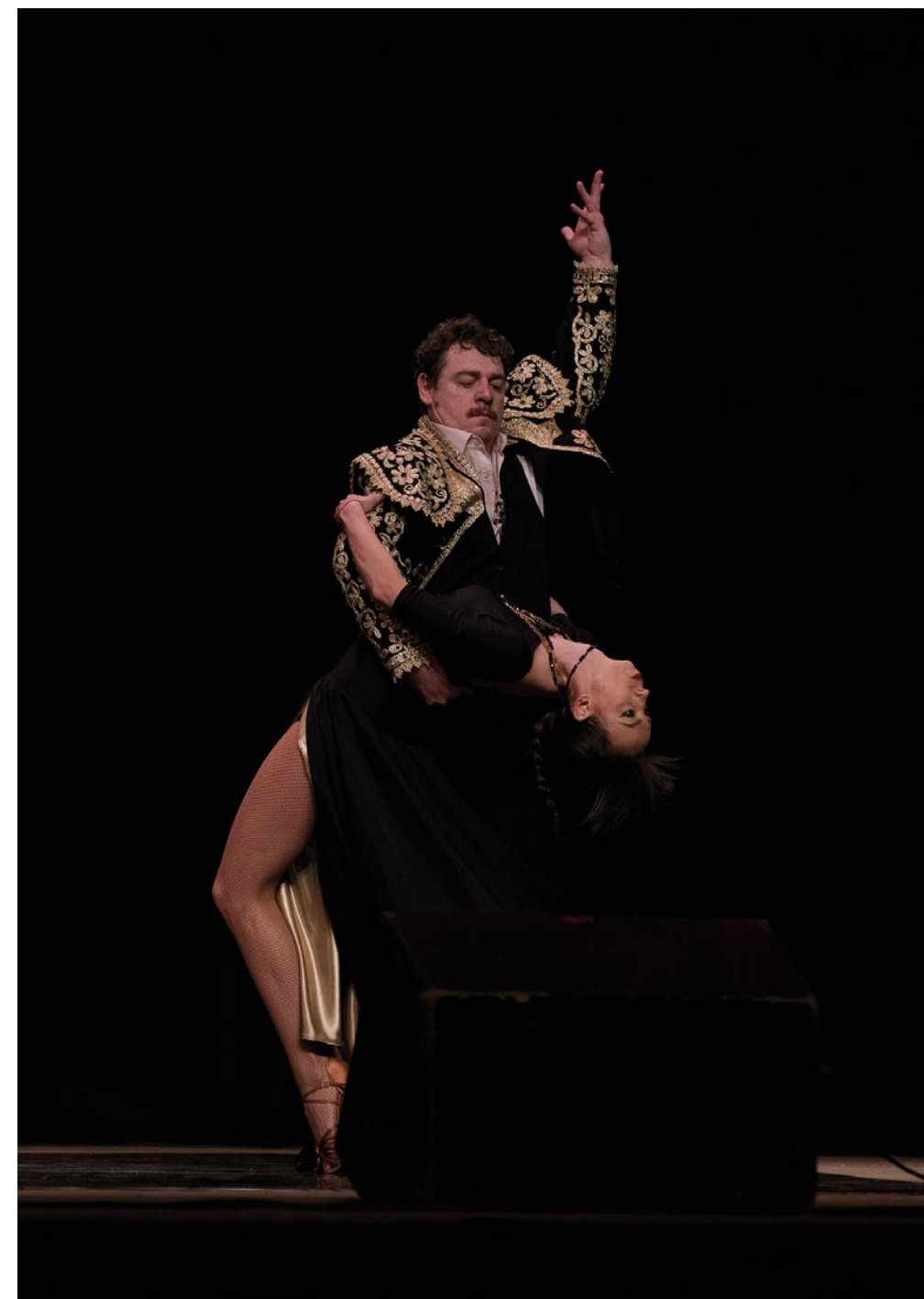
Minden, amit elmond, azt a színpadról mondja el. Egyszemélyes előadásában, az általa rendezett darabokban a szófiai színpadokon; megfogalmazza

az általa megírt 25 darabban és filmforgatókönyvben. Kamen segít nekem túlélni a felettünk eluralkodó közönyt, az alacsony színvonalat, a mindent előntő tehetségtelenséget és neveltelenséget, az elegancia teljes hiányát emberi kapcsolatainkban. Segít nekem, mert ránc kacsint a színpadról, és érezteti velünk, hogy nem vagyunk egyedül. És hogy még van remény.

Köszönöm neki, hogy van nekünk!

Újra várunk, Kamen!

HADZSIKOSZTOVA GABI

ТАНЦОВ СЪСТАВ „БИЛЯНА“ ОТПРАЗНУВА СВОЯ ЮБИЛЕЙ

Съставът за български народни танци „Билияна“ отпразнува 15-годишнината от създаването си с внушителна програма на 15 септември 2018 г. в Културния център „Дерине“ в Карцаг.

Симеон Варга, българският застъпник в Парламента, поздравил състав-юбилар на галаконцерта и в знак на признание за дейността му подарил стъклен сувенир с гравюра.

– Танцов състав „Билияна“ работи за запазването на традиционната култура на местните българи и за засилването на тяхното чувство за идентичност. Съставът е сформиран през 2003 г. с ръководител учителят Янош Майор. Танцьорите участват на осем летни танцови лагери в България, по време на които усвояват нови и нови автентични български танци. Наред с поканите за участие в България са танцували в Сърбия, Румъния и Словакия. Разбира се, те са постоянни участници в проявите в Унгария, организирани от местните българи

– сподели застъпникът в празничната си реч.

Членовете на танцовия състав са настоящи и бивши ученици и учители от Реформатска гимназия и Професионална гимназия по медицина „Нагкун“ в Карцаг, темен ръководител е Янош Майор.

През 2017 г. танцов състав „Билияна“ бе удостоен с наградата на Министерството на човешките ресурси „Pro Cultura Minoritatum Hungariae“, която се връчва всяка година на унгарските националности като израз на признание за дейността им в областта на културата. Връчването на наградата се състоя в тържествена обстановка в сградата на Пещи Вигаго, където изрично беше подчертано, че танцовият състав е истински куриоз в културната палитра на националностите в Унгария, защото нито ръководителят му, нито членовете му са с български произход. А за качеството и важността на свършената от състава работа говори фактът, че самото ръководство на Българското републиканско самоуправление счело за достойна номинацията на „Билияна“ за престижното отличие. Членовете на състава познават не само ценностите на една чужда европейска култура, представителите на общността-пазител на

тези ценности, тяхното ежедневие, но с дългогодишната си дейност те самите са допринесли за опазването на традициите на местните българи. Наградата е признание за този труд.

В юбилейната гала програма, преминала през препълнена зала, на сцената освен „Билияна“ излязоха и танцов състав „Макове“ от ОДЗ „Имре Магарас“, хор „Sola Gratia“ на Реформатската църковна общност в Карцаг и не на последно място: танцовите състави от Варна „Дивни танци“ и „Мераклийски“.

Гостуващите състави от Варна прекараха пет дни в Унгария и имаха участия в Минералните бани в Берекфюрдьо и в Централния културен дом на общностите в Дебрецен. По време на престоя си те се запознаха с унгарските обичаи, унгарските ястия, религия, традиции, а танцьорите от „Билияна“ и карцагчани, приемайки гостите в домовете си, се доближиха повече до българските традиции и култура.

Проявата се осъществи с подкрепата на Фонд „Национално сътрудничество“ и на Министерския съвет.

ЯНОШ МАЙОР
БАЛАЖ МАКСА

JUBILEUMI GÁLA- MŰSORRAL ÜNNEPELT A BILJANA TÁNCGYŰTTES

Látványos gálaműsorral ünnepelte 2018. szeptember 15-én fennállásának tizenötödik évfordulóját a Biljana bolgár néptáncgyűttes a karcagi Déryné Kulturális Központban.

A gálán Varga Szimeon, az Országgyűlés bolgár nemzetiségi szószólója üdvözölte a jubiláló együttest, és munkájuk elismeréseként egy gravírozott, üvegből készült emléktárggyal ajándékozta meg a táncscsoportot.

– A Biljana Táncgyűttes a hazai bolgárok identitástudatának erősítése és hagyományos kultúrájuk megőrzése érdekében dolgozik. Az együttes 2003-ban, Major János tanár úr vezetésével alakult meg. Nyolc alkalommal vettek részt bulgáriai nyári tánc táborban, melyek során újabb és újabb eredeti bolgár néptánc-koreográfiákat sajátítottak el. A bulgáriai meghívások mellett felléptek többek között Szerbiában, Romániában és Szlovákiában. Természetesen a hazai bolgár nemzetiségi rendezvényeknek is állandó résztvevői – mondta a szószóló ünnepi köszöntőjében.

A táncgyűttes tagjai a karcagi Nagykun Református Gimnázium és Egészségügyi Szakgimnázium jelenlegi és egykori tanulói és tanárai, vezetőjük Major János.

A Biljana Táncgyűttes 2017-ben megkapta az Emberi Erőforrások Minisztériuma által adományozott Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjat, amelyet évente osztanak ki a magyarországi nemzetiségek kultúrájáért folytatott tevékenységek szakmai elismeréseként. A díjátadót ünnepélyes keretek között a Pesti Vigadó épületében tartották, amin kiemelték, a táncgyűttes valódi kuriózumnak számít a hazai nemzetiségi kulturális élet palettáján, hiszen sem vezetője, sem pedig tagjai nem bolgár származásúak. Hogy ezzel együtt a magyarországi Bolgár Országos Önkormányzat vezetése méltónak ítélte felterjeszteni az együttest a rangos kitüntetésre, az elvégzett munka minőségét és fontosságát is mutatja. A csoport tagjai nem csupán megismertek egy másik európai kultúra értékeivel, az azokat kisebbségben is ápoló

közösség tagjaival, mindennapjaival, de évek hosszú munkájával maguk is tettek azért, hogy segítsék a hazai bolgárság hagyományainak őrzését. E munka elismerése a díj.

A teltházas jubileumi gálaműsorban a biljanások mellett színpadra lépett a Madarász Imre Egyesített Óvoda Mákszem táncscsoportja, a Karcagi Református Gyülekezet Sola Gratia kórusa, és nem utolsósorban a Várnából érkezett Divni Tanci és Meraklijszki táncscsoportok.

A gála várnai vendégegyüttese öt napot töltöttek Magyarországon, felléptek többek között a Berekfűrdoi Gyógy- és

Strandfürdőben és a Debreceni Művelődési Központ Belvárosi Közösségi Házában is. Itt tartózkodásuk alatt megismerkedhettek többek között magyar szokásokkal, magyar ételekkel, vallással, tradíciókkal, a Biljana táncosai és a karcagiak pedig a bolgár hagyományokhoz, kultúrához kerülhettek közelebb a vendégcsaládok fogadása során.

A rendezvény a Nemzeti Együttműködési Alap és a Miniszterelnökség (IFJ-GY-18-A-0005) támogatásával valósult meg.

MAJOR JÁNOS
MAKSA BALÁZS

На 27 ноември от 19 часа на Байза 44
ще ни гостува единственото по рога си

Stand up Muppet Show

на **Театър Корсар**

Участват

Юлия Коларова
Димитър Иванов
Георги Георгиев

Режисура

Димитър Стефанов

Билети: безплатна
покана от Малко театро
Но **при задължителна
регистрация** на тел:

06 1 216 42 10
или на имейл:
bolgonk@bul.hu

Побързайте!
**Местата са
ограничени.**

Куклено шоу за възрастни, което ком-
бинира Stand-up импровизация, музика
на живо и много чувство за хумор.
Първото за България Stand-up куклено
шоу ще ви срещне с богатството на

кукления театър за възрастни като ви
разсмее до сълзи, защото това което
не можем да кажем ние - хората, ще го
изговорят куклите.

МИКУЛАШ

Скъпи деца,
**Микулаш ще дойде при нас на 2 де-
кември в неделя. Ще го чакаме от 11
часа в Българския културен дом на
улица Вагохид 62.**

Подарък за всички е много веселият
и забавен концерт на Хайгашог Ага-
сян - Хайго, който със своите песни е
любимец на децата в цяла България.

*Елате да чакаме заедно Микулаш, който
ще пристигне със своя кош с подаръци!*

Дружество на българите в Унгария

Magyarországi Bolgárok Egyesülete
1097 Bp., Vágóhid u. 62. · tel.: +36 (1) 216-6560
<http://www.bolgaregyesulet.hu/>

Българско републиканско самоуправление

Bolgar Országos Önkormányzat
1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4210

Столично българско самоуправление

Fővárosi Bolgar Önkormányzat
1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4211

Български културен институт

Bolgar Kulturális Intézet
1061 Budapest, Andrásy út 14. · tel.: +36 (1) 269-4246

Посолство на Република България в Унгария

Bolgar Köztársaság Nagykövetsége
1062 Bp., Andrásy út 115.
tel.: +36 (1) 322-0836, +36 (1) 322-0824

Активен наблюдател

Bolgar Nemzetiségi Szószóló
1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19 · tel.: +36 (1) 441-5435

MIKULÁS

Kedves Gyerekek!
**December 2-án, vasárnap érkezik
hozzánk a Mikulás. 11 órától várjuk
őt a Bolgár Művelődési Házban
(Vágóhid utca 62).**

Gyertek el, és nézzétek meg a Mikulással
együtt Hajgasod Agaszjian - Hajgo
lenyűgöző koncertjét, aki Bulgária-szerte
a gyerekek kedvence.

*Várjuk együtt a Mikulást, aki sok-sok
ajándékkal érkezik!*

Българска православна църква

C8. sv. Kiril u. Memento
**Szent Cirill és Szent Metód Bolgár
Pravoszláv Templom**
1097 Budapest, Vágóhid u. 15. · tel.: +36 (30) 496-4997

Архимандрит Атанасий

Atanaszj archimandrita
tel.: +36 (20) 291-5825

Българско училище за роден език

Bolgar Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola
1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4210

Българска свезична малцинствена

gemma građina
Bolgar Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda
1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (20) 250-7339

Български културен, документационен и информационен център

**Bolgar Kulturális, Dokumentációs
és Információs Központ**
1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4211

Издание на **БЪЛГАРСКОТО РЕПУБЛИКАНСКО
САМОУПРАВЛЕНИЕ** (1062 Будапеща, ул. Байза 44.)

РЕДАКЦИЯ

Виолет Доци (*главен редактор*),
Кирил Над, Йордан Тютюнков

ОТГОВОРЕН ИЗДАТЕЛ

г-р Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Министерство на
човешките ресурси, Столичното българско
самоуправление и на Българските самоупра-
вления в I., VI., VIII., XV. район на Будапеща, Уйпеш
Пещержебет и във Фелешождоца, Печ, Сегед,
Халастелек, Дунахарасту, Дунакесу, Мишкоци,
Дебрецен и Сигетсентмиклош.

А BOLGÁR ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZAT

(1062 Budapest, Bajza u. 44.) kiadványa

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Dóczi Violetta (*főszerkesztő*), Nagy Kiril, Jordan Tütünkőv

FELELŐS KIADÓ

dr. Muszev Dancso

Megjelenik az Emberi Erőforrások Minisztériuma,
a Fővárosi Bolgar Önkormányzat és az I., VIII., XV.
kerületi, az Újpesti, a Pesterzsébeti, valamint a
Felsőzsolcai, a Pécsi, a Szegedi, a Halásztelki, a
Dunaharaszti, a Dunakeszi, a Miskolci, a Debreceni,
és a Szigetszentmiklósi Bolgar Önkormányzat
támogatásával.

ISSN 14163098

NYOMDAI KIVITELEZÉSÉRT FELELŐS

FesztNet Kft.

DESIGN ÉS NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS

Ruszev Dimitar

A kulturális rendezvényeink és táboraink támogatója:

Изследователски институт на българите в Унгария

Bolgar Kutatóintézet
1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4211

Унгаро-Българска Стопанска Камара

Magyar-Bolgar Gazdasági Kamara
1092 Bp., Ráday u. 33/a. · +36(30)655-9589
www.hbcc.eu

Ресторант Царевец

Carevec Étterem
1097 Budapest, Vágóhid u. 62. · tel.: +36 (20) 417-8576

Хотел Рила · Hotel Rila

1097 Budapest, Vágóhid u. 62. · tel.: +36 (1) 32-32-991

НОЕМВРИ 2018

2018 NOVEMBER

27.11 | 11.00 (четвъртък)

Stand Up Muppet Show

Куклено шоу за възрастни - гостуващ спектакъл на Театър Корсар

място

1062 Будапеща, ул. Баўза №44

11.27 | 11.00 (csütörtök)

Stand Up Muppet Show -

Báb show felnőtteknek
A Korszár Színház előadása

HELYSZÍN

1062 Budapest, Bajza u. 44

ДЕКЕМВРИ 2018

2018 DECEMBER

02.12 | 11.00 (неделя)

Мукулаш

Весел и забавен концерт на любимия на децата в България Хайгашог Агасян - Хайго

място

Български културен дом
1097 Будапеща, ул. „Вагохуг“ № 62.

12.02 | 11.00 (vasárnap)

Mikulás

Vidám koncert a bolgár gyerekek kedvenc előadójával
Hajgasod Agaszian - Hajgóval

HELYSZÍN

Bolgár Művelődési Ház
1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.